

OKRESNÁ PROKURATÚRA LUČENEC
F. Lehára 12, 984 80 Lučenec 1

Číslo: 1 Pv 187/17/6606-13
EEČ: 2-47-68-2019

Lučenec 19.09.2019

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX**

Trestný čin: trestný čin: úverový podvod podľa § 250a odsek 1 Trestného zákona číslo 140/1961 Zbierky zákonov v znení zákona číslo 227/2005 Zbierky zákonov

Rozhodol: prokurátor Okresnej prokuratúry Lučenec

Podľa § 215 odsek 1 písmeno b Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX

trvalé bydlisko: XXXXX

väzba: nie

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- trestný čin: úverový podvod podľa § 250a odsek 1 Trestného zákona číslo 140/1961 Zbierky zákonov v znení zákona číslo 227/2005 Zbierky zákonov
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

na tom skutkovom základe, že:

dňa 08.07.2005 prostredníctvom obchodného zástupcu spoločnosti XXXXX s. r. o. v XXXXX uzatvoril zmluvu o poskytnutí úveru č. XXXXX na sumu 16.000 Sk (531,10 €), v ktorej sa zaviazal uhrádzať pravidelné mesačné splátky po 3.060 Sk (101,57 €) po dobu 9-tich mesiacov počnúc dňom 22.07.2005, kde do súčasnej doby neuhradil ani jednu z povinných splátok, pri samotnom podpise úverovej zmluvy uviedol nepravdivé údaje o zamestnávateľovi, čím takto uviedol spoločnosť XXXXX s. r. o., XXXXX, ul. XXXXX do omylu a spôsobil jej škodu vo výške 27.540 Sk (914,16 €),

lebo tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Odôvodnenie:

Policajný orgán OSV PZ XXXXX uznesením zo dňa 01.02.2006 pod ČVS: ORP-3315/1-OSV-LC-2005 podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začal trestné

stíhanie pre trestný čin podvodu podľa § 250a ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku a uznesením pod ČVS: 3315/1-OSV-LC-2005 zo dňa 23.03.2006 podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol obvinenie XXXXX pre trestný čin úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., na tom skutkovom základe, ako je to uvedené vo výrokovvej časti predmetného uznesenia.

V priebehu prípravného konania bola vypočítaná poškodená spoločnosť v zastúpení poverenou pracovníčkou XXXXX, boli zabezpečené na vec sa vzťahujúce listinné materiály, najmä žiadosť o úver, potvrdenie o výške príjmov, zmluva o úvere a iné.

Z vykonaného vyšetrovania vyplynulo, že dňa 08.07.2005 obvinený XXXXX uzatvoril ako dlžník v XXXXX so spoločnosťou XXXXX s. r. o. zmluvu o úvere č. XXXXX, na základe ktorej sa zaviazal zaplatiť sumu 27.540 Sk (914,16 €), ktorá suma pozostávala z poskytnutého úveru vo výške 16.000 Sk (531,10 €) a príslušného poplatku vo výške 11.540 Sk (383,06 €). Obvinený prevzatím peňažnej hotovosti potvrdil vlastnoručným podpisom na konci úverovej zmluvy. Z úveru nebola uhradená ani jedna splátka a celková škoda poškodenej spoločnosti predstavuje sumu 34.201 Sk. (1.135,27 €), v ktorej sume sú zahrnuté aj zmluvné úroky z omeškania. Pri podpise zmluvy obvinený predložil potvrdenie o výške príjmu, v ktorom uviedol, že je zamestnaný od 01.09.2004 v spoločnosti XXXXX s. r. o., so sídlom XXXXX XXXXX, XXXXX a jeho čistý mesačný príjem predstavuje sumu 14.200 Sk (471,35 €). Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny XXXXX zo dňa 29.05.2019 však vyplýva, že obvinený bol v období od 01.06.2004 do 11.04.2005 evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, teda údaj uvedený v úverovej zmluve, že obvinený bol zamestnaný od 01.09.2004 sa nezakladal na pravde. Zmluva o úvere však bola uzavretá dňa 08.07.2005, teda v čase, keď už obvinený nebol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na úrade práce, a podľa jeho vyjadrení pracoval na rôznych pozíciách, pričom jeho matka vo výpovedi uviedla, že začiatkom roka 2006 odišiel za prácou do XXXXX.

Podľa § 250a ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku, kto vyláka od iného úver alebo záruku na úver tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru, a tak mu spôsobí škodu nie nepatrnú alebo získa pre seba prospech nie nepatrný, potresce sa odňatím slobody až na tri roky alebo zákazom činnosti, alebo peňažným trestom.

Pre naplnenie zákonných znakov trestného činu úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., sa z hľadiska objektívnej stránky vyžaduje konanie páchatel'a, ktorý vyláka od iného úver alebo záruku na úver tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru, a tak mu spôsobí škodu nie nepatrnú alebo získa pre seba prospech nie nepatrný. Škodou nie nepatrnou sa rozumie škoda dosahujúca najmenej výšku minimálnej mesačnej mzdy určenej osobitným predpisom.

Páchatel' trestného činu úverového podvodu uvádza niekoho do omylu aktívnym konaním, keď predstiera existenciu určitých okolností, ktoré sú v rozpore so skutočným stavom veci alebo využíva niečí omyl, ktorý svojím konaním síce

nevyvolal, avšak je si vedomý jeho existencie a využíva ho vo svoj prospech. V danom prípade sa jedná o úmyselný trestný čin a k naplneniu subjektívnej stránky tohto trestného činu sa teda vyžaduje, aby páchatel už v čase uzavierania zmluvy o úvere konal v úmysle vypožičané peniaze buď vôbec nevrátiť alebo ich nevrátiť v dohodnutej lehote, alebo konal aspoň s vedomím, že peniaze v dohodnutej lehote nebude môcť vrátiť a že tým uvádza iného do omylu, aby sa na škodu jeho majetku obohatil.

Spoločný základ podvodných konaní spočíva v „omyle“ inej osoby (osoby odlišnej od páchatel'a). Omyl ako rozpor predstavy so skutočnosťou v zmysle skutkovej podstaty trestného činu podvodu musí mať určitú „kvalitu“ (nestačí akákoľvek nepravda) a musí byť prostriedkom spôsobilým na oklamanie iného v konkrétnej situácii. Ak však osoba v omyle vykonávajúca majetkovú dispozíciu **má povinnosť** (vyplývajúcu zo zákona, zo zmluvy alebo zvyklosti) **preskúmať tvrdenia** iných osôb, a to prostriedkami bežne dostupnými a v obdobných prípadoch aj bežne používanými, nie je možné len uvedenie nepravdy, bez ďalšieho považovať za „uvádzanie do omylu“ v zmysle skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu a je potrebné brať do úvahy aj tzv. **dodržanie obvyklej miery opatrnosti** osoby, ktorá je uvádzaná do omylu alebo ktorej omyl chce páchatel' využiť (bližšie viď Rozsudok najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo V 21/2013 z 4. februára 2014).

Pri posudzovaní otázky, či páchatel' naplnil znaky príslušného trestného činu, je nutné vziať do úvahy aj prípadnú existenciu súkromnoprávneho vzťahu, v ktorom ako účastníci vystupovali páchatel' a poškodený, a ktorý má význam pre konkrétnu trestnú vec. Pokiaľ ide o súkromnoprávny vzťah, je potrebné totiž trvať na tom, aby na ochranu svojich majetkových záujmov dbali predovšetkým samotní účastníci takéhoto vzťahu. Od týchto účastníkov je nutné požadovať, aby postupovali obozretne a aby dodržali aspoň elementárne zásady opatrnosti, obzvlášť ak sú pre to ľahko dosiahnuteľné prostriedky. V danom prípade však nemožno hovoriť o akejkoľvek opatrnosti poškodenej spoločnosti, ktorá mohla vzniku škody zabrániť a preveriť si, či v čase uzatvorenia zmluvy o úvere údaje poskytnuté zo strany obvineného sú pravdivé. Nič nebránilo mandátárovi spoločnosti XXXXX, s. r. o., XXXXX, preveriť si, či v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, t. j. dňa 08.07.2005, bol obvinený zamestnaný vo firme XXXXX s. r. o. a či v nej zarobí obvineným deklarovaný príjem, tak ako to uviedol v predloženej potvrdení o príjme a v rámci žiadosti o poskytnutie úveru. V prípade takéhoto konania mohla poškodená spoločnosť eliminovať pri nakladaní s majetkovými právami vznik akejkoľvek škody. Povinnosť dodržiavať obvyklú mieru opatrnosti má každý (teda aj poškodený) a táto povinnosť vyplýva z § 415 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého si každý musí počínať tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí. Predmetné ustanovenie sa vzťahuje na všetkých, bez ohľadu na to, či ide o fyzické alebo právnické osoby a povinnosť z neho vyplývajúca je povinnosť právna. Ide teda o všeobecnú prevenčnú povinnosť (povinnosť konať tak, aby sa škodám predchádzalo) a ak si niekto túto povinnosť nesplní, koná protiprávne a preto aj zodpovedá za škodu, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s týmto protiprávnym konaním.

Za situácie, keď poškodený sám svojou zjavnou neopatrnosťou, ktorej sa mohol ľahko vyvarovať, pristúpil k neistej finančnej dispozícii a vynaložil finančné prostriedky, potom sa s dôsledkami tejto neistoty musí vysporiadať taktiež sám, a to

za použitia prostriedkov súkromného práva. Z hľadiska princípov, na ktorých je založený demokratický štát je neprijateľné, aby trestným postihom jedného účastníka súkromnoprávneho vzťahu bola nahradzovaná nevyhnutná miera opatrnosti druhého účastníka pri ochrane vlastných práv a majetkových záujmov. Trestným postihom nie je možné nahrádzať inštitúty iných právnych odvetví, ktoré sú určené na ochranu majetkových práv a záujmov.

Na tomto mieste je potrebné uviesť, že právnú úpravu občianskoprávných vzťahov (dočasné poskytnutie finančných prostriedkov formou úveru za odmenu na základe zmluvy) poskytujú prioritne ustanovenia občianskeho práva (Občiansky zákonník, Civilný sporový poriadok). Trestné právo je prostriedkom ultima ratio (ide o poslednú a najkrajnejšiu možnosť), čo znamená, že v trestnoprávnej náuke, ako aj praxi, sa už tradične vychádza zo zásady pomocnej úlohy trestnej represie (zásada subsidiarity). Podľa tejto zásady má byť trestné právo použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví, nie sú dostatočné, teda boli už vyčerpané, sú neúčinné alebo zjavne nie sú vhodné. Princíp trestného práva ako prostriedku ultima ratio sa prejavuje najmä v prípadoch, ktoré majú súkromnoprávny základ, pričom v týchto prípadoch musia orgány činné v trestnom konaní vykladať znaky skutkových podstát s vedomím, že princíp ultima ratio má vplyv aj na subjektívnu stránku trestného činu a musia tiež náležite zvažovať, či je možné využiť inštitúty iných právnych odvetví na namietané porušenie práva a či týmito inštitútmi možno reálne dosiahnuť nápravy, ak k porušeniu práva skutočne došlo. Princíp ultima ratio tak umožňuje orgánom činným v trestnom konaní odlíšiť prípady, ktoré spadajú výhradne do sféry občianskoprávných alebo obchodnoprávných vzťahov a ktoré len zdanlivo vykazujú znaky skutkovej podstaty trestného činu. V právnom štáte je neprípustné, aby prostriedky trestnej represie slúžili k uspokojovaniu subjektívnych práv súkromnoprávnej povahy, pokiaľ nie sú splnené všetky predpoklady vzniku trestnoprávnej zodpovednosti, respektíve nie sú tieto predpoklady celkom jasne zistené. V danom prípade sa jedná o občianskoprávny spor, kde poškodená spoločnosť XXXXX s. r. o. sa so svojim nárokom vyplývajúcim zo záväzkového vzťahu mala obrátiť na príslušný súd. Účelom a ani predmetom trestného konania nie je kriminalizovanie spoločnosti a tiež nie je účelom hľadať trestnoprávne hľadisko v občianskoprávných sporoch a teda sa v danom prípade nejedná o trestný čin.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mám za to, že nedošlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty prečinu úverového podvodu, nakoľko absentuje subjektívna stránka skutkovej podstaty, teda úmysel páchatel'a, že záväzok v dohodnutej dobe nesplní, alebo ho nebude môcť plniť. Pokiaľ až po uzatvorení záväzkového vzťahu vznikli prekážky, ktoré bránili obvinenému splniť svoj záväzok alebo pokiaľ bol síce schopný plniť, ale z rôznych dôvodov toto plnenie odkladal, príp. dodatočne pojal úmysel zmluvný záväzok nesplniť, potom jeho konanie nemožno považovať za trestný čin úverového podvodu. Taktiež zo strany poškodenej spoločnosti nebola dodržaná obvyklá miera opatrnosti, keď si nepreverila správnosť a pravdivosť údajov, ktoré jej boli predkladané, čím mohla zabrániť samotnému podpisu úverovej zmluvy a vzniku škody.

Taktiež som sa zaoberal aj otázkou premlčania trestného stíhania, avšak

vzhľadom k skutočnosti, že v danom prípade sa nejedná o trestný čin, je skúmanie premlčania nadbytočné a preto sa ním nebudem podrobnejšie zaoberať.

Podľa § 215 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Vzhľadom na hore uvedené skutočnosti nemožno konanie obvineného XXXXX kvalifikovať ako prečin úverového podvodu podľa § 250a odsek 1 zákona č. 140/1961 Zb., nakoľko v danom prípade nedošlo k naplneniu formálnych znakov skutkovej podstaty uvedeného trestného činu a preto som rozhodol tak ako je to uvedené vo výrokovej časti predmetného uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

JUDr. Marek Preták
prokurátor